

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ

ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Βιβλίο συν. προπλ. φ. 5. Διά τὸ ἔκωτ. 5.50 μετὰ τοῦ Παραφοβίου καὶ Ἠλίου

ΕΤΟΣ ΙΘ'. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαΐου 1897. — ΔΡ. 5.

ΥΓΙΕΙΝΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

✦✦✦

Ὁ Ἀθηναῖος λέγει «τὸ τερπνὸν τὴν κακοπαθεῖαν
κουφίζει». (B. α.)

Διὰ ταῦτα αἱ ἐν ὄδοιπορίᾳ τερπνὰ ἄσματα, τὰ ἄσματα, ἡ
μουσικὴ καὶ πᾶν εὐχάριστον καθίστασι τοὺς ὄδοιποροῦντας ἀκου-
ράστους καὶ ἀγέχοντας. Διὰ τοῦτο ἡ μουσικὴ πρέπει ὅσον τὸ δυ-
νατὸν νὰ συνοδεύῃ τὰς στρατιώτας ὄδοιποροῦντας, οἱ δὲ στρατι-
ῶται ἐν ἑλευσίῃ μουσικῆς νὰ τραγουδοῦσιν.

Ἡ αὐτὴ καὶ διαρκὲς τέρψις κόρον παράγει καὶ δὲν τέρπει.
Ἡ ποικιλία τῆς τέρψεως καὶ ἡ διακοπὴ τῆς διακοῦς τέρψεως
ἐπιφέρει ἡδονήν. Περὶ τούτου ὁ θεῖος Ἰσποκράτης λέγει τὰδε
«Ἐάν τι ποιῆ πάντα ὄμοια, τέρψις ἐκ τούτων οὐ γίγνεται».
(π. διαίτης τὸ Α'.)

Τέρπουσι πολὺ αἱ πολλαὶ καὶ διαφορὰ μεταβολαί. Διὰ τοῦτο
οἱ μάγειροι κατασκευάζουσι φαγητὰ ἐκ διαφορῶν ὀσίων, τὰ ὅμοια
ἀναμειγνύουσι διαφορῶς καὶ τρώγουσι οἱ ἐσθλιότες τὸ αὐτὸ
πράγμα χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι τρώγουσι τὸ αὐτὸ, διότι ἐάν πᾶν-
τοτε τρώγουσι τὰ αὐτὰ φαγητὰ οὐδεμίαν ἡδονὴν ἀισθάνονται.
Ὅτω καὶ ἐν μουσικῇ κλπ.

1 ΜΑ-Ι-ΟΥ 1897.

Ἡ μουσική οὐ μόνον τοὺς σωματικούς καὶ πνευματικούς κόπους ἀνακουφίζει, ἀλλὰ καὶ τὰς δύνεις παύνει καὶ καταπαύει. Ἡ ἱστορία τοῦ Τειρεσίου, ὅστις δι' ἐπωδῶν ἐπετάχυνε τὴν γέννησιν τοῦ Ἑρακλείου ἐκ τῆς Ἀλκμήνης, ἀπαλλαγείας τῶν δδυνῶν τοῦ τοκετοῦ, ἀναφέρει τοῦτο. Διὰ ἤχων μουσικῆς θεραπεύονται οἱ δηλητηριασθέντες ἐκ τῆς Ταράντου ἀράχνης. Δι' ἐπωδῶν ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀνακουφίζει τοὺς νοσοῦντας κλπ.

Ἡ ΚΑΘ' ὙΨΟΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

Καθόσον ἀνυψοῦται τις ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ κατὰ τοσαῦτον μικρύνεται καὶ ἡ θερμοκρασία αὐτῆς. Παρατηρήθη ὅτι ἐλαττοῦται κατὰ 1^ο βαθμὸν εἰς 170 μέτρα ὕψους π.χ. ὁ Παρθενῶν ἔχων ὕψος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης 178 μέτρα, εἶνε ψυχρότερος κατὰ 1^ο ὥς πρὸς τὸν Πειραιᾶ. Ὁ Λυκαβητός ἔχει ὕψος 278 μέτρων, ἀρα ἡ κορυφὴ αὐτοῦ, ἐνθα κείται ὁ ναύσκος Ἅγ. Γεωργίου, εἶνε ψυχρότερα τοῦ Πειραιῶς κατὰ 1^ο 1/2. Ἡ Τρίπολις ἔχει ὕψος 800 μέτρων, εἶνε ἀρα ψυχρότερα τοῦ Ναυπλίου ἢ τῶν Μύλων ἢ τοῦ Κυβερίου κατὰ 3^ο 1/2. Ἡ κορυφὴ τοῦ Ταυγέτου ἔχει ὕψος 2,500 μέτρ. εἶνε ἀρα ψυχρότερα τοῦ Γυθείου κατὰ 15^ο περίπου κτλ.

Ὁ ἀήρ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς ὕψος 3,500 μέτρων ἐπιφέρει εἰσπνεόμενος ἐλιθία ἀποτελέσματα, ὅλα ἐπιφέρει εἰσπνεόμενος τὸ καθαρὸν δευγόνον ὑπὸ πίεσιν 4 ἀτμοσφαιρῶν.

Τ' ἀναπνέοντα ἀέρα ζῶα εἰς ὕψος 1,400 μέτρων ὑποφέρουσι κατὰ τὰς δυνάμεις δεινῶς, καθίστανται παραλυτικά καὶ ἀρα ἀναπνεύσασιν ἀέρα ἐν παραλίῳ τόπῳ ἀποθνήσκουσι. Τὸ αἷμα αὐτῶν ἐμπεριέχει ἀέρα, ἄζωτον καὶ ἀνθρακικὸν δξύ.

Ὁ πεπιεσμένος ἀήρ ὠφελεῖ εἰσπνεόμενος κατὰ τοῦ ἀσθματος, ὅταν ὁ πνεύμων ἦεν πεπιεσμένος ἐκ διαχύσεως ὄρου εἰς τὸν πλευρικὸν σάκκον.

Ἐάν ἀνθρώπος τρώγῃ καὶ πίνῃ καθ' ἑκάστην στερεὰς καὶ ὑγρὰς τροφὰς τρεῖς ὁκάδας ἐντός 24 ὡρῶν, ἀποβάλλει, ἀφ' οὗ γίνῃ ἡ ἀγυκατάστασις διὰ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, κατὰ μέσον ὄρον 1 ἑκ. καὶ 300 δρ. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀποβάλλει διὰ τῶν κοπράνων καὶ τῶν οὐρῶν. Ὅθεν ἀποβάλλει περισσοτέρας ὕλης περιττὰς διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΤΗΣ (ΚΟΥΦΟΞΥΛΛΙΑΣ)

Τὸ δένδρον τοῦτο πολλαπλασιάζεται εὐκόλως, φυτεύεται πανταχοῦ καὶ οὐ μόνον αἱ ρίζαι καὶ οἱ σπόροι, ἀλλὰ καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς φυτευόμενοι βλαστάνουσι. Τὸ μεταχειρίζονται πανταχοῦ πρὸς κατασκευὴν τῶν φρακτῶν.

Τὰ παραγόμενα ἐξ αὐτοῦ ἄνθη καὶ καρποὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἑξῆς.

Α'.) **Τὰ ἄνθη** εἶνε χρήσιμα πρὸς ἰατρικὴν οὐ μόνον παρὰ τῶν ἰατρῶν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς οἰκιακῆς θεραπείας. Εἶνε ἔλαφρον ἰδρωτικόν καὶ χρήσιμον εἰς τὰ κρυολογήματα. Τὰ ἄνθη αὐτὰ προστιθέμενα εἰς τὸν οἶνον ὑπὸ ἀνάλογον ποσότητα παρέχουσιν ὄσμην καὶ γεῦσιν, ὁμοιάζουσαν πρὸς μουσκάτον οἶνον. Καὶ τὰ μῆλα κικαλυμμένα μετὰ τούτων τῶν ἀνθῶν ἑσθῶν ὄντων λαμβάνουσιν ὡσαύτως ἐξαιρετον ὄσμην. Τὰ μῆλα τίθενται ἐντός καθῶν διαχωριζόμενα κατὰ στοιβάδας διὰ στρώματος ἀνθῶν ἀκτῆς.

Β'.) **Οἱ καρποὶ** τῆς ἀκτῆς, ὄριμοι ὄντες, παρέχουσι βαφὴν πρὸς χρωματισμὸν τῶν λιπῶν ὑφασμάτων, ἀφού προηγουμένως ὁ λίπος κατεργασθῇ διὰ τῆς στυπτηρίας (σιψίς). Διὰ τοῦ ὅπου αὐτῶν, μεμιγμένον μετὰ σακχάρου, κατασκευάζεται γλυκὸν τοῦ κοχλιαρίου πολὺ εὐάρεστον, ἐάν μάλιστα ἀρωματισθῇ δι' ἄλιγον ἀνθῶν αὐτῆς. Ὁ ὁπὸς οὗτος διὰ τῆς ζυμώσεως μεταβάλλεται εἰς οἰνώδες ρευστὸν, ἐξ οὗ διὰ τῆς ἀποστάξεως ἐξάγεται οἰνόπνευμα κοινόν καὶ διὰ τῆς ἀποστάξεως αὐτοῦ ἐξάγεται οἰνόπνευμα πατὸν (ρακί). Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὅπου πολλαχοῦ χρωματίζουσι τοὺς οἶνους, προσθέτοντες ἀνάλογον αὐτοῦ ποσὸν ἐν ὥρᾳ ζυμώσεως τοῦ γλεύκους.

Καὶ αὐτὸ τὸ ξύλον τῆς ἀκτῆς χρήσιμον εἶνε πρὸς λεπτοουργικὰς ἐργασίας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΖΟΝΟΥ ἢ ΟΖΟΝΤΟΣ (OZONE)

Τὸ αἶριον τοῦτο ἀπιοχολεῖ πάντας σχεδὸν τοὺς ἐπιστήμονας τοῦ σπουδαίου κόσμου, καὶ φυσικοὺς, καὶ χημικοὺς, καὶ ἰατρούς. Τὸ αἶριον τοῦτο ἀποτελεῖται, ὅταν διὰ τοῦ δευγόνου διέλθωσι πολλοὶ καὶ ἰσχυροὶ ἤλεκτρικοὶ σπινθήρες· διὸ καὶ ὀξυγόνον ἠλεκτρισμένου καλεῖται.

Τὸ ὄζονον ἔχει ὄσμην ὁμοιάζουσαν μετ' τὸ χλωρίον ἠνωμένον μετ' αἶρος, ἢ τὸν φωσφόρον ἠνωμένον ὡσαύτως μετ' αἶρος, ἢ τὸν καιόμενον ὄσθου, εἶνε παλὺ ἐρεθιστικόν, καὶ ἀποσυνθέτει τὴν ἰωδοῦχον πότασσαν (Joduro de potasse).

Πρώτος ὁ παρατηρήσας τὴν μεταβολὴν ταύτην τοῦ ὀξυγόνου διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος εἶνε Βαν Μαρὸν (van Marum) τὸ 1785. Ἀλλὰ τὸ 1840 ἐθευρήθη ὡς ἀνακάλυψις παρὰ τοῦ Σχέβεν.

Τὸ ὄζονον εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, καὶ κατασκευάζεται καὶ διὰ τέχνης. Τὸ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἐκπηγάζει ἢ γεννᾶται ὅταν γίνωνται ἀστραπαί, ὅτε δηλ. ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ διερχόμενος διὰ τοῦ πάχους τῆς ἀτμοσφαίρας ἐνούται μετ' ἐν αὐτῇ ὀξυγόνον, καὶ οὕτως ἀποτελεῖται τὸ ὄζονον· ὅθεν ἐν καιρῷ σιφῶνων καὶ καταιγίδων τὸ ὄζονον ἐπιπολάζει ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, διότι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ ἠλεκτρικοὶ σπινθῆρες ὑπερπληθύνουσι καὶ μεγάλως τροποποιοῦσι τὴν ἀτμοσφαίραν μεταβάλλοντες τὰ συστατικά αὐτῆς· οὕτως βιάζουσι τὸ ὀξυγόνον νὰ ἐνωθῆ μετ' τὸ ἀζωτικὸν καὶ νὰ ἀποτελεσθῇ ἀζωτικὸν ὀξύ, τὸ δὲ ἀζωτικὸν νὰ ἐνωθῆ μετ' τὸ ὑδρογόνον, τὸ ὅποιον γεννᾶται διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἀτμῶν τῆς ἀτμοσφαίρας διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ νὰ ἀποτελεσθῇ ἀμμωνία.

Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν καὶ φυσικῶν θεωροῦσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὄζονου ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὡς ἐπιφελῆ πρὸς τὴν υγείαν, καὶ μάλιστα ὡς καταργοῦσαν τὰς ἐπιδημίας· διότι πάσις ἐπιδημία τὸ ἀρχικὸν μίasma ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀποδίδεται.

Διὰ τῆς τέχνης γίνεται ὅταν διὰ τοῦ ὀξυγόνου διέλθῃ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ· ἐάν ὁμοίως τὸ ὀξυγόνον ληφθῇ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ὕδατος, καὶ διὰ τοῦ ὀξυγόνου τούτου διέλθῃ ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ, τότε τὸ ἀποτελούμενον ὄζονον, κατὰ τὸν Βαμπερ, ἐπιπέριεξι ὑδρογόνον καὶ εἶνε τριτοξείδιον τοῦ ὑδρογόνου. Οὕτω λοιπὸν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ παρόντος ὄζονον δύο εἰδῶν.

Ἡ μᾶλλον πρῶχειρος παρασκευὴ ὄζοντος εἶνε ἢ διὰ τοῦ ἐρυθροῦ φωσφόρου. Εἰς σφαιρικὴν φιάλην τίθενται τεμάχια τινα ἐρυθροῦ φωσφόρου ὡς μᾶλλον ὀξειδωτικοῦ, ἀπερὶ καλύπτανται κατὰ τὸ ἕμισυ δι' ὕδατος. Ἐν τῆς ἀντιδράσεως ταύτης παράγεται τὸ αἰρίον ὄζον, ὅπερ εἶνε, ὡς εἶπομεν, χρήσιμον δι' αἰθούσας ἀσθενῶν ὡς βακτηριδιοκτόνον.

Διὰ νὰ γνωρίζῃ τις τὴν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑπαρξίν ὄζοντος ἀπλοῦστατα κατορθώνει τοῦτο διὰ τοῦ ὄζονομετρικοῦ ἢ ὄζοντοσκοπικοῦ χάρτου, ὁ ὅποιος κατασκευάζεται διὰ τῆς ἐμβάψεως

ποτιστικοῦ χάρτου εἰς διάλυμα ἀμυλοκόλλας καὶ ἰωδοῦχοῦ καλλίου. Τὸ ὄζον βάφει βαθύως κυανοῦν τὸν χάρτην, ὅταν ἦνε εἰς πολὺ ἀρκετὴν ποσότητα, ὑπέρυθρον ἢ ὑποκυανόν ὅταν ἦνε ὀλίγη.

KINININĒ IDIOTĒTES PHYΣIOLOGIKAI.

Τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο φάρμακον, τὸ ὄζον ἐκ τοῦ θαγγήρου μυριάδας ἀνθρώπων, προσηκόντως χρώμενον παρέχει ἀρίστα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα. Ἐνεργεῖ ὁμοίως ἰσοτροπῶς κατὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ λαμβάνοντος. Εἰς τινες μικρὰ μόνον ὀδούς ἐπιφέρει τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, εἰς ἄλλους περισσότερα καὶ εἰς ἄλλους οὐδὲν ἀνάγκη τότε δοθῆναι, ὑπὸ μικρὰ δόσιν. Εἰς ἄλλους ἐπιφέρει ἐλαφρὰν μέθην καὶ εὐδιαθεσίαν, εἰς ἄλλους βαροθυμίαν, ἀναισθησίαν, εὐερεθισμόν, τρόμον εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἡ γραφὴ γίνεται δύσχερως, δίψαν, ἔξαψιν τοῦ δέρματος, κακουχίαν, πῆξιμα (κοκκινάδες) εἰς τὰ βλέφαρα, ρῶθιννας, κνισμὸν εἰς τὰ χεῖλη τὰ ἄνω καὶ κάτω καὶ ἐξοίδημα. Εἰς τινες ἔξαψιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ διατάραξιν πνευματικὴν, καὶ ἄλλα περὶ ὧν διεξοδικώτερον ὄρα περὶ ἰδιοσυγκρασίας Συνέκδημον Ἰγγεινὴν καὶ Συνέκδ. Ἱατροδικαστικὴν καὶ Φοῖβον.

Τούτων ὁμοίως ἐχόντων ἕκαστος ἀφάλλει γνωρίζειν τὴν ἀνοχὴν ἐαυτοῦ εἰς τὴν κίνησιν καὶ κατὰ ταύτην λαμβάνειν αὐτὴν δόσιν ὅπως εἰδοποιῆ καὶ τὸν Ἱατρὸν τὰ τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἐαυτοῦ. Ἄλλως οὐ μόνον στερεῖται τῆς ὠφελείας ἐκ τῆς κίνησιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτεται ἐάν ἐπιμείνῃ. Ἡ προσθήκη μικροῦ ποσῶς ὀπίου δὲν ἐπιφέρει ἐνίοτε τ' ἀνωτέρω ἔκτροπα συμπτώματα· ἢ δὲ πόσις λεμονάδων διαλύει ταῦτα ἢ τὰ μετριάζει. Διαρκοῦσιν ταῦτα 6 ἕως 24 ὥρας.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ, ΤΟΥ ΕΚΖΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΛΕΦΑΡΙΤΙΔΟΣ.

Λάβε τεμάχιον κυλίνδρου θειικοῦ χαλκοῦ τετηγμένου (Lapis divina) καὶ τρίψον ἐλαφρῶς δι' αὐτοῦ τὸ πάσχον μέρος διαφόρων διὰ τοῦ ἀκροῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ῥιζῶν τῶν βλεφαρίδων ἐπὶ τῆς ἐξῆς ἐπιφανείας καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ παθήματος· τοῦτο ποιεῖ τὴν ἐσπέραν ἐν ὄρα ὕπνου καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὴν πρωτάν.

Ἡ ἐπαφή τοῦ ἱατρικοῦ τούτου ἐγκαταλείπει μόρια αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους καὶ οὕτως ἀποτελεῖται δι' ἐλαφροῦ καυτηριασμοῦ θεραπεία.

Συνταγή κατὰ τῆς

ὕδραιμίας=ἀναιμίας=ὕφαιμίας=χλωρώσεως

Δ. βάμματος τρυγός ἐνσιδήρου (Tartarus Ferruginosus) δρ. 10	
» ἄλης	» 5
» σαβίνος (βράθυος)	» 10
» zingiberi	» 2
» cinnamomi (κανέλλας)	» 5

Χρήσις. Ἀνὰ 25 στάγματα πρωτὴ νήστης καὶ ἐσπέρας ἐν ὥρᾳ ὕπνου ἐντὸς ὕδατος ἡμίσεως κυσθαλακοῦ (φλιτζανίου).

Κατὰ τῆς λευκορροίας τῶν γυναικῶν.

Δ. Θεϊκοῦ ψευδαργύρου	κόκ. 10
ὕδατος ῥόδων ἀπεσταγμ.	δρ. 40
Λαουδάνου Σινδεναρμ.	στάγμ. 20
μ. κ. τ.	

Χρήσις. Διὰ θαλλίνου κλύσματος ποιεῖ ἀνὰ μίαν ἐγχευσιν ἐντὸς τοῦ καλοῦ κατὰ πᾶσαν πρωτὴν.

Ἐσωτερικῶς λάμβανε ἀνὰ ἐν καταπότιον πρωτὴ νήστης καὶ ἐσπέρας ἐν ὥρᾳ ὕπνου κατὰ τὴν κάτωθι συνταγὴν.

Δ. ἐκχυλίσματος μυρτιδάνου (cubeba)	κόκ. 30
» Νάρδου	» 30
» Πεντιαγῆς	» 30

Μαγνησίας κεκαυμένης ὅσον ἀρκεῖ πρὸς καταπότια 30.

Κατὰ τῶν ἐξογκωμένων ἀδένων.

Καρβάς φλοιός ἐμβραχεῖς ἐν ῥακῇ καὶ ἐπιτεθειὲς ἐπὶ ἐξογκωμένων ἀδένων διαλύει τούτους καὶ θεραπεύει, ἀφ' οὗ ἐσωτερικῶς λαμβάνει ὁ πάσχων ἀνὰ ἡμίσειαν κουταλίαν γλυκοῦ ἐκχυλίσματος ἀκρεμιῶν (κορυφῶν) καρβάς.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ

Τῶν ἀνθρώπων αἱ νοεραὶ δυνάμεις εἰς τοὺς μὲν ἀναπτύσσονται πρωτῶς, εἰς τοὺς δὲ ὀψίμως, ὅτε μὲν, ἀλλὰ σπανίως, ἀπᾶσαι, ὅτε δὲ τινές. Διὰ τοῦτο εἰς τινὰς ἀναπτύσσεται ἡ δύναμις τῆς φιλοσοφίας, εἰς ἄλλους τῶν μαθηματικῶν, εἰς ἄλλους τῶν φυσικῶν, εἰς ἄλλους τῆς πολεμικῆς, τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Ἄλλοι οὕτινες ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἦσαν κακοί, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐγένοντο ἀγαθοὶ καὶ εὐεργετικοί.

Εἰς τινὰς ἀναπτύσσεται ἡ μνήμη, εἰς ἄλλους ἡ κρίσις καὶ εἰς ἄλλους ἀμφοτέρω. Γίνονται τοιαῦται μεταβολαὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ νόσου.

Μὴ λοιπὸν ἀπελπίζωνται οἱ γονεῖς ὅταν βλέπωσι τὰ τέκνα τῶν μὴ καλῶς σκεπτόμενα, ὅταν βλέπωσιν ὅτι κατέχονται ὑπὸ ἐλαττωμάτων καὶ ἰδιοτροπιῶν. Πάντα διὰ τῆς ἡλικίας μεταβάλλονται καὶ ἀλλοιοῦνται.

Ἡ ἀγωγή τροποποιεῖ τὰ ρηθέντα ἐπὶ τὰ βελτίω ἢ ἐπὶ τὰ χεῖρω. Εἰς τινὰς ὁμοῦ ἐξαιρετικῶς οὐ μεταβάλλονται αἱ πνευματικαὶ καὶ αἱ ἥθικαι διαθέσεις οὔτε διὰ τῆς ἀγωγῆς οὔτε διὰ τῆς ἡλικίας. «Μένουσι γὰρ αἱ φύσεις ὡς προήλθον τὴν ἀρχήν». «Θὺ ῥάδιον μεταβαλεῖν φύσιν πονηράν».

Εἰς τινὰς νέους ἡ ἰδέα ὅτι κληρονομήσουσι περινοῖαν μεγάλῃν ἐκ τῶν γονέων, φθείρει τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω πρόβον καὶ τὸ ὀρθῶς σκέπτεσθαι. Οὗτοι οὐ προνοοῦσιν, οὔτε ἐπινοοῦσιν. Οἱ τοιοῦτοι διάγουσι βίον ἀσημον, ἀδοξον καὶ ἡ πνευματικὴ ὑπαρξίς αὐτῶν ἐνταφιάζεται μετὰ τοῦ σώματος (πτώματος), οὐδὲν ἴχνος τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως ἀφίνουσιν, ἀφανίζονται ὡς τὰ χόρτα, καὶ ὡς τὰ κτήνη, καὶ πάντα τὰ ἄλλα ζῶα.

ΘΥΜΑΡΗ

Αἰσθημα ὑπεροχῆς

Ὑπάρχει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ νοῦν ἔχοντι, ἐμφυτον αἰσθημα, ἐξ οὗ παράγονται μεγάλα κοινωνικὰ κατὰ καὶ μεγάλα κακά. Τὸ αἰσθημα τοῦτο εἶναι τὸ τῆς ὑπεροχῆς. Τὸ παιδίον ποθεῖ νηπιόθεν νὰ ἔλκη πρὸς ἑαυτὸ τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων,

ποθεί να ενδύεται με καινούργη ενδύματα, να θέτη επί της κεφαλής του κάλυμμα αξιοματικού, θέλει να έχη τὸ ἔξτρος και να επιδεικνύεται ὡς αξιοματικός. Ἄγαπᾷ να ἐπαινῆται ὀνομαστικῶς και να ὑπερέχη.

Ὁ μείραξ ἐνεκεν τῆς ὑπεροχῆς ἔχει ἑπαρσιν, ἀγαπᾷ να ἐνδύεται κατὰ συρμόν και να ἔλκη τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων, υποθέτω ὅτι ὅλοι αὐτὸν παρατηροῦσι, φαίνεται γενναίος και ὑπερήφανος τῆ ἰδέᾳ ὅτι ὑπερέχει τῶν ἄλλων και πληρώνει γενναίως ὄσα τοῦ ζητήσωσι. Το τοιοῦτον αἰσθημα ἐπικρατεῖ εἰς τὸ θάλυ ἐτι μάλλον, τὸ ὅποιον μικρόθεν ἔχει τὴν φιλαυτίαν τῆς ὑπεροχῆς κατὰ τὸ κάλλος, κομψότητα ενδυμάτων και κατὰ τὸ φιλάρεσκον.

Ὁ ἐρῆθος και ὁ ἄνυρ ἔχει ἴδιον αἰσθημα ὑπεροχῆς κατ' εἶδος. Ὁ μὲν ποθεῖ ὑπερέχειν κατὰ πλοῦτον, γίνεται φιλάργυρος, και εἰς τοῦτα συγκεντρώνει πᾶσαν τέρψιν.

Ὁ δὲ ποθεῖ ἄρχειν και πρὸς τοῦτα διευθύνει πᾶσαν πράξιν, θυσιάζει κόπους, χροῖμα, δημοκοπεῖ κτλ.

Ἄλλος ποθεῖ τὸ ἐσθίειν και ἐνδύεσθαι καλῶς και πρὸς τοῦτο ἐργάζεται κατὰ προτίμησιν.

Ἄλλος ποθεῖ να ἐπαινῆται και εὐχαριστεῖται να ἀναφέρεται τ' ὄνομά του εἰς τὰς συναναστροφὰς και εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπασχολεῖται ἐπινοεῖ ὀνόματα, δημοσιεύει διατριβὰς ἀνυπογράφους, προκαλεῖ λογομαχίας, κοπιᾷ και καθίσταται διὰ τῆς σπουδῆς και μελέτης να γίνῃ πολυμαθῆς, σοφὸς και ἐξέχων. Ἄλλ' ὁ τοιοῦτος τὸ μὲν διότι δὲν εὐκαιρεῖ ἀνταλλάσσειν ἐπισκέψεις και συνακαστρεσθαι, τὸ δὲ διότι δὲν φαίνεται κοινωνικὸς ἔλκει τὴν ἀντιπάθειαν, τὸ μῖτος και τὸν φθόνον διότι οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων μισοῦν και φοβοῦν και δὲν ἀνέχονται ἄλλος να γίνεται ἐπιφανῆς και να τιμᾶται, ἀπ' οὗ οὗτοι στεροῦνται τῶν προσηκόντων. Ὁ τοιοῦτος διάγει βίον διαταρακτικόν, ὑφίσταται δωρεᾶν κακολογίας και καταφορὰς, αἰτινες οὐ πολὺ πληγύνουσι, διότι ἢ διὰ κοινοφελῶν ἔργων διάπλασις τοῦ ὀνόματος εἶνε ἄτρωτος, και οὔτε ὁ πανδαμάτωρ χρόνος σθενύνει ταύτην. Ὁ τοιοῦτος ἀποκτᾷ τὴν ἀένναον μνήμην και τὴν ἠθικὴν ἀθανασίαν.

Ἄλλος ποθεῖ να ὑπερέχη διὰ διδασκαλιῶν κοινοφελῶν, ἄλλος διὰ σωματικῆς καλλονῆς, γυμνῆς και ἀθρείας. Ἄλλος διὰ κοινοφελῶν οἰκοδομῶν και τῆς συστάσεως κοινοφελῶν καταστημάτων, διδασκλήρων κτλ. Οὗτοι ἀποκτῶσι μνήμην διαρκούσαν ἕως και τὰ κτίρια και τὰ ἰδρύματα, διότι τὰ ποιαῦτα καταστρέφουσιν οἱ αἰῶνες και δὲν μένει ἀθάνατον τὸ ὄνομά των, καί περ' οὗτοι ποθεῖν να ὑπερέχουν αἰώνως μνημονουμένου τοῦ ὀνόματος των.

Ἄλλος γίνεται κακούργος και ληστής ἐν ἀκουσθῆ τὸ ὄνομά του και τραγωδῆται αὐτό. Ἄλλος καταστρέφει ἐν μέγα κτίριον ἢ ἄλλο κακὸν ποιεῖ ἵνα μνημονεύηται τ' ὄνομά του, ἀδιάφορον ἂν ἐπὶ καλῶ ἢ ἐπὶ κακῶ. Τὸ ἐπὶ κακῶ μνημονευόμενον ὄνομα ἔλκει τὴν ἀποστροφὴν και διὰ τῶν αἰῶνων ἐξαφανίζεται. Μήτηρ κενόδοχος παρεκίνει τὸν υἱὸν τῆς να γίνῃ ληστής ἵνα γίνῃ ὀνομαστός και να λέγεται ὅτι ὁ ληστής οὗτος εἶνε υἱὸς τῆς. Ἄσματα κλέφτικὰ εἰσιν ἀναφέροντα τοῦτο «**Τοῦ Κλέττου ἢ μᾶνα ἐκάθουσαν στήν ἄκρη στο ποτάμι κλπ.**»

Ὅταν ἐδιορίζοντο ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας παρὰ τοῦ Σουλτάνου, φαναριώτισά τις λίαν κενόδοχος ἔλεγεν «**ὡς γένη ἢ ἄνδρας μου ἡγεμῶν και ἄς τοῦ κόψωσι τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ κεφάλι.**» Ἡ ματαία ἔλεγε ταῦτα ἵνα ἀποκτήσῃ τὸν τίτλον ἡγεμονίης. Ὁ Ἡρόστρατος ἔκαυσε τὸ πάλαι τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσω ἵνα διαιωσῇ τὸ ὄνομά του. Ὅλοι οἱ κατακτηταί και καταστροφεῖς τῶν ἔθνων ἐν τοῦ αἰσθηματος τῆς δικαιώσεως τοῦ ὀνόματος των καθίστανται θηριώδεις.

Αἱ τοιαῦται ὑπεροχαὶ συνοδεύονται μετὰ τῆς κενοδοχίας και τῆς ψευδοῦς φιλοδοξίας. Ὁ ἀληθὴς φιλόδοχος ἀποθανατίζει τ' ὄνομά του διὰ πράξεων και ἔργων κοινοφελῶν ἢ ἔθνωφελῶν ἐπιωφελοῦντων πολλούς. Διαπλάττει τὴν κοινωνίαν πρὸς τὴν ἀρετὴν διδάσκει, συγγράφει ἔργα ἔθνωφελῆ και κλασικὰ ἵνα διαιωσιθῆ εὐφῆμως τὸ ὄνομά του. Πράττει ἔργα ἔθνοσωτήρια κλπ. Ἡ τοιαύτη ὑπεροχὴ εἶνε ἡ εὐγενεστέρη πάσης ἄλλης.

Ἡ κενοδοχία φέρει και αὕτη ὑπεροχὴν, ἀλλ' ὀλίγον διαρκούσαν, μόνον ἐν μιᾷ και δύο γενεαῖς, ἐπιφέρει συνήθως βλάβας κοινωνικὰς, δὲν σέβεται τὴν ἀρετὴν, καταπολεμεῖ πᾶσαν ἀρετὴν και ἱκανότητα, πᾶν ἔργον κοινοφελές, ποθεῖ τὴν ἀμαύρωσιν τῆς δόξης ἄλλου, και οὐδὲν καλὸν ἔργον ἄλλον ἀνέχεται.

Ἡ κενοδοχία εἶνε ἀδελφὴ τῆς φιλαρχίας, ἥτις τὰ πάντα ἐμμεταλλεύεται ἵνα ἄρχῃ. Μάταιοι πόθοι!

Ἡ φιλαρχία δὲν ἀνέχεται τὴν πρόδον ἄλλων, δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀρετὴν και ἱκανότητα, ἀλλὰ ποθεῖ τὴν ἰδιοτέλειαν, τὴν ἀπληστίαν και πᾶσαν κακίαν. Ἀθλία και δυστυχῆς ἡ κοινωνία ἐκείνη, ἥτις ἔχει φιλάρχους ἢ ἀρχομανεῖς ἐν τοῖς κόλποις τῆς.

Ὁ ἴσπος ἐπιστρέφει εἰς τὴν φάτην του βαδίζει τόσον ταχύτερα, ὅσον μάλλον πλησιάζει ἢ ἀφίξει του. Καὶ ὁ ἄνθρωπος

ὅσον μᾶλλον πλησιάζει ἡ ἀπόλαυσις τερπνοῦ τινος, τόσον μᾶλλον καθίσταται ἀνυπόμονος καὶ ποθεῖ ταχύτεραν ἀπόλαυσιν. Δὲν σκέπτεται ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ταχύτητος χάνει μέρος τῆς ζωῆς του.

Ἵπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι οὐκ ἀνησυχοῦντες οὐτε βιαζόμενοι ἐκ πόθου, οἱ τοιοῦτοι βλάπτονται πολυτρόπως.

Ἔχεις ὑπερβολὴν καὶ ὑποχρέωσιν; Ἔσο τακτικὸς εἰς τὸ ἔργον σου καθ' ὅραν καὶ δραστηριότητά. Οὕτω πολυτρόπως ὠφελίσαι καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Ὅταν ἔχῃς πεποιθήσῃν ὅτι φίλος Σου σὲ ἀγαπᾷ καὶ Σὲ τιμᾷ, πρέπει νὰ τὸν ἐπισκέπτῃσαι συχνὰ καὶ βραχέως χωρὶς ν' ἀπαιτῆς ἀντεπίσχεψιν.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Περὶ τοῦ ἀρχαίου Μετρικοῦ συστήματος τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς βάσεως τούτου ἐπὶ ἀστρονομικῶν γραμμῶν.

Πλείστοι τῶν πεπαιδευμένων θεωροῦσι τὸ νέον μετρικὸν σύστημα τῶν Γάλλων ὅτι εἶνε τὸ μόνον μεταξὺ ὄλων τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων συστημάτων, τὸ ὁποῖον ἐπινοήθη κατὰ πρώτην φοράν, βασιζόμενον εἰς σταθεράς καὶ ἀμεταβλήτους ἀρχάς, ληφθείσας ἐξ ἀστρονομικῶν καὶ γεωδαισικῶν γραμμῶν. Ἄν ὁμοίως μελετήσῃ τις τὰ διάφορα μετρικὰ συστήματα τῶν ἀρχαίων, εὐρίσκει ἐκ πολλῶν ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ Γάλλοι οἱ κατὰ πρῶτον ἐπινοήσαντες τὸ ἀστρονομικὸν μετρικὸν σύστημα, ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ὑπῆρξαν οἱ Ἕλληνες.

Ἡ ἀλήθεια αὕτη εὐκρινῶς μὲν δὲν ἀναφαίνεται ὑπὸ συγγραφῆος τινὸς κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος· μόνον τὰ ὀνόματα ποῦς, πῆχυς κτλ. καὶ ἡ μεταξὺ τούτων σχέσις σαφῶς ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου εἰς τὰ Ἔργα καὶ Ἡμέρας· ὁποῖον δὲ τὸ μέγεθος τοῦ ποδός; τοῦτο οὐδὲν ὀρίζεται. Εὐρίσκειται ὁμοίως εὐκόλως ἐὰν ὑπολογίσῃ τις τὰς μεγαλύτερας μονάδας τοῦ μήκους τοῦ μετρικοῦ συστήματος τῶν ἀρχαίων. Αἱ μονάδες αὗται εἰσὶ τὰ στάδια. Τούτων τὰ κυριώτερα εἰσὶ τρία· α.) τὸ κοινὸν στάδιον, τὸ καὶ ἑνωτικὸν καλούμενον ὑπὸ τῶν νεωτέρων συγγραφέων, ὡς ὑπὸ τοῦ Barbé du Boissac· β.) τὸ Ὀλυμπιακὸν καὶ γ.) τὸ Ἡτολεμαϊκόν.

Α.) Τὸ κοινὸν στάδιον ἢ ἑνωτικὸν ἐμπεριέχει πόδας 480. 750 στάδια τοιαῦτα ἐμπεριέχονται εἰς μίαν μοῖραν τοῦ Ἰσημερινοῦ· ἦν δὲ τὸ στάδιον τοῦτο πανάρχαιον, καὶ χρῆσιμον εἰς ναυτικὰς ἐργασίας.

Β.) Τὸ Ὀλυμπιακὸν στάδιον ἐμπεριέχει, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, 600 πόδας. 600 στάδια ἐμπεριέχονται εἰς μίαν μοῖραν.

Γ.) Τὸ Ἡτολεμαϊκὸν ἐμπεριέχει 720 πόδας. 500 στάδια ἐμπεριέχονται εἰς μίαν μοῖραν.

Εἰς ἅλα ταῦτα τὰ στάδια ὁ ποῦς εἶνε ἡ κοινὴ μονάς, ἥτις εἶνε ἰσομεγέθης πάντοτε. Ἐκαστον δὲ τούτων τῶν σταδίων εἶνε ἑκπαλαὶ ὀρισμένον ποσάκις ἐμπεριέχεται ἐν μιᾷ μοῖρα. Καὶ τοῦ μὲν κοινοῦ σταδίου, ὡς ἔρρεθῃ, ἡ μοῖρα ἐμπεριέχει 750 στάδια, ἑκαστου δὲ τούτων 480 πόδας. Ἄρα ἡ μοῖρα ἔχει πόδας 360,000. Τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἡ μοῖρα ἔχει στάδια 600, τὸ στάδιον τοῦτο πόδας 600· ἄρα ἡ μοῖρα πόδας 360,000· τὸ αὐτὸ ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ Ἡτολεμαϊκοῦ· ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ὁ ποῦς εἶνε ἡ κοινὴ καὶ πρώτη μονάς, ἥτις καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐμεινεν ἀμεταβλήτως, καὶ προσδιορίζεται πάντοτε διαιρουμένης τῆς μοῖρας τοῦ γῆινου μεγίστου κύκλου εἰς 360,000 μέρη· παρατηρητέον δὲ ὅτι ὡς ὁ κύκλος διαιρεῖται εἰς 360 μοῖρας, οὕτως ἡ μοῖρα διαιρεῖται εἰς 360,000 πόδας. Ὁ ποῦς λοιπὸν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν εἶνε μονάς ἐπιστηριζομένη εἰς ἀπλοῦν ἐκ συνθήκης ὀρισμὸν τοῦ μεγέθους τῆς, ἀλλ' ἐνυπάρχει ἡ βᾶσις αὐτῆς εἰς οὐράνιους γραμμάς, ἥτοι εἰς τὸν μέγιστον κύκλον τῆς σφαίρας.

Ἀλλὰ κατὰ ποίαν ἐποχὴν ὄρισθῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ τοιοῦτον μετρικὸν σύστημα, τοῦτο καταφανὲς δὲν γίνεται ὑπὸ συγγραφῆος τινὸς, ἐξάγεται ὁμοίως ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἦν ἀρχαιοτάτον. Τὸ κοινὸν στάδιον, τὸ καὶ Πυθικὸν καλούμενον, εἶνε πανάρχαιον, καὶ ἴσως τόσον ἀρχαίον, ὅσον καὶ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν, εἰς ἃ ἦν ἀφιερωμένον τὸ μέτρον τοῦτο· καὶ ἴσως ὀρίσθῃ εἰς τὴν παναρχαιοτάτην ἐκείνην ἐποχὴν ὅτε, ὡς ἀποδεικνύει ὁ ἀστρονόμος Baillly, ὑπῆρξεν ἔθνος παναρχαιοτάτον, τὸ ὁποῖον ἐτελειοποίησε τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, καὶ εἶχε τοὺς τελειοτέρους ἀστρονόμους καὶ σοφοὺς· ἐκ δὲ τοῦ ἔθνους τούτου δι-ετηρήθη καὶ τὸ μετρικὸν ἀστρονομικὸν σύστημα, ὅπως ὁ χρόνος ἔθεσε τὰς ἀρχὰς εἰς τὸ σκότος· ὁ δὲ Γάλλος Zouard δοξάζει ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι εἰς ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν εἶχον τὸ μετρικὸν αὐτῶν σύστημα βασιζόμενον εἰς γεωδαισικὰς καὶ ἀστρονομικὰς πράξεις. Ἴσως λοιπὸν οἱ Ἕλληνες παραλαβόντες ἐκ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἄλλα πολλὰ, παρέλαβον καὶ τὸ τοιοῦτον μετρικὸν σύστημα.

“Αν δὲ μεταβῶμεν εἰς ἄλλην ἐποχὴν εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Παλαμίδης υἱὸς τοῦ Ναυπλίου, ὅστις ἔξει ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἦτον ὁ ἐπισημότερος τῆς ἐποχῆς του σοφὸς καὶ θεινὸς περὶ τε φιλοσοφίαν, ποιητικὴν καὶ ἀστρονομίαν· εἰς τούτον ἀποδίδεται ἡ ἐρεῦρεσις τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου ζ, π, ρ, χ καὶ πολλῶν εἰδῶν παιγνιδίων τῆς ἀρχαίας ὡς πεσσῶν καὶ λύβων. Οὕτως τῆς κοινωνίας βαθαίως πρὸ τοῦ Παλαμίδου, ὑπῆρχε καὶ τι μετρικὸν σύστημα εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὁ Παλαμίδης ἐπενόησε νέαν τι σύστημα, τὸ ὅποιον ὡς θεινὸς ἀστρονόμος ἐβάσισεν εἰς ἀστρονομικὰς ἀρχὰς ὡς σταθμωτέρας· κατὰ δυστυχίαν ἤμως ταῦτα εἰσι συμπέρασματα· διότι τὰ συγγράμματα τοῦ Παλαμίδου ἐξηφανίσθησαν, οἱ μὲν λέγουσι παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἦν γὰρ συγγενὴς τούτων πρὸς μητρός· οἱ δὲ λέγουσιν ὑπὸ Ὀμήρου, ἕνεκα φθόνου. Ἀπτεται γὰρ καὶ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν ὁ φθόνος.

Ἐξ ὧν τούτων ἐπιτετα εἰκασία ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον· ἀν ὅμως ἐλθωμεν εἰς τὰς μετὰ ταῦτα διαφόρους ἐποχὰς τῆς ἀμαζούσης Ἑλλάδος περὶ τὰς ἐπιστήμας, εὐρίσκομεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου μας προφανεστάτην.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλους ἐνησχολοῦντο οἱ μαθηματικοὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεγέθους τῆς γῆς, καὶ ἤρχισαν νὰ καταμετρήσιν ἕνα εὐρωσι τὸ μέγεθος τῆς περιφερείας τῆς γῆς διὰ γεωδαισικῶν καὶ ἀστρονομικῶν καταμετρήσεων· τέλος ἐκ τῶν ἐργασιῶν, ἃς ἐπενόησαν οἱ μαθηματικοὶ ἐπὶ Πτολεμαίου τῆς γῆνιου περιφερείας, εὐρέθη ἄληθες, καὶ ὠρίσθη πλέον θετικῶς τὸ μέγεθος τοῦ ἑλληνικοῦ ποδὸς διὰ γεωδαισικῶν καὶ ἀστρονομικῶν· διότι ἐρευνῶντες νὰ εὐρωσι τὸ μήκος μιᾶς μοίρας τοῦ γῆνιου μεγίστου κύκλου, καταμετρήσαντες τὰς ἀποστάσεις δύο τόπων, οἵτινες εὐρέθησαν ἀπέχοντες ἀπ’ ἀλλήλων μίαν μοίραν, εὐρον ἐκ τῆς καταμετρήσεως ὅτι ἀπέχον 500 στάδια ἴσους 360,000 πόδας. Ἐκ τῆς τῆς τοιαύτης λοιπὸν πράξεως ἐπροσδιορίσθη οὐ μόνον ἡ περιφέρεια τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ μήκος τοῦ ἑλληνικοῦ ποδὸς ἐπὶ οὐρανίων γραμμῶν· διεθεσθαιώθη προσέτι ὅτι τὸ μήκος τοῦτο τοῦ ποδὸς εἶνε αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων παρεδέχοντο οἱ Ἕλληνες· ἐξ ὧν λοιπὸν τούτων ἐπιτετα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἰδίως τοῦ Πτολεμαίου ὁ ἑλληνικὸς ποὺς ἢ ἡ μονὰς τοῦ μετρικοῦ συστήματος τῶν Ἑλλήνων, ἔχει τὰς βάσεις ἐπὶ ἀστρονομικῶν γραμμῶν.

Γίνεται προσέτι κατάδηλον ὅτι οἱ Γάλλοι, οἱ προσδιορίσαντες τὴν μονάδα τοῦ μετρικοῦ συστήματος αὐτῶν ἐπὶ ἀστρονομικῶν

γραμμῶν βασισθέντες, δὲν ἐπραξαν ἄλλο, παρὰ ν’ ἀνανεώσωσιν ὅτι ἐκαλύπτετο ὑπὸ τὸ σκότος τῶν αἰώνων, ὡς τοῦτο συνομολογεῖ ὁ Guibouti εἰς τὰ περὶ ἀρχαίων μέτρων· διότι ὅπως ἐπὶ Πτολεμαίου ὠρίσθη τὸ μέτρον, καίτοι ἡ πρόθεσις δὲν ἦταν κυρίως ἡ αὐτὴ, αὐτῶ καὶ οἱ Γάλλοι ἐπραξαν. Τὸ 1790 Δελγμβρός καὶ Μέγαιν καταμετρήσαντες τὸ μεταξὺ δύο πόλεων Δουγκέρνης καὶ Βαρκελόνης ἀπόστημα, ἐξήγαγον ἐκ τούτου ὅτι τὸ τέταρτον τοῦ Μεσημβρινοῦ τοῦ διερχομένου ἐκ τῶν σημείων τῶν δύο τούτων μερῶν ἴσον ἐστὶ 5,130,470 ὀργυίας (toises)· τὸ ποσὸν τοῦτο διαίρεσαντες εἰς ἴσα μέρη δέκα ἑκατομμύρια εὐρον ἴσους ἕκαστον μέρος μὲ 3 πὸδ. 11,296)1000 γραμμ. παλαιοῦ μέτρου Γαλλικοῦ· τὸ μῆκος τοῦτο ἐκάλεσαν μέτρον· ἡ δὲ ἔνουσυνέλευσις τότε τῶν Γάλλων κατὰ πρότασιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν παρεδέχθη τούτο, καὶ τὸ ἔθεσαν ὡς ἀρχικὴν μονάδα τοῦ νέου μετρικοῦ συστήματος· τὸ μέτρον τοῦτο πολλαπλασιάσαντες καὶ διαίρεσαντες δεκαδικῶς ἐποίησαν μικροτέρας καὶ μεγαλιτέρας μονάδας· σημειωτέον δὲ ὅτι πολλοὶ γεωγράφοι καταμετρήσαντες κατὰ διαφόρους διεθύνσεις, καὶ εἰς διάφορα μέρη τὴν ἑκτασιν μιᾶς μοίρας, δὲν εὐρον ἅπαντες τὸ αὐτὸ ποσόν καὶ τοῦτο προέρχεται διότι τὸ σχῆμα τῆς γῆς δὲν εἶνε ἐντελῶς σφαῖρα, ἀλλὰ εἰς μὲν τὸν ἰσημερινὸν ἐξογκωμένον, εἰς δὲ τοὺς πόλους πεπιεσμένον, ὡς τοῦτο ἐθεσθαιώθη καὶ διὰ τῶν γεωδαισικῶν τούτων καταμετρήσεων, καὶ διὰ τοῦ ἔκκερμου. Ἐν τούτοις νεώτατος τις ἀστρονόμος καὶ γεωγράφος ἀπέδειξε κατὰ τὸ 1845 εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, ὅτι τὸ μήκος εἶνε ἐσφαλμένον κατὰ τι, ἀλλὰ παραδεχθέντος πλέον τοῦ μέτρου ἤδη, εἶνε ἀδύνατον νὰ μεταβληθῇ. Σημειωτέον προσέτι ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι καταμετρήσαν οὐ μόνον τὰ δύο ῥηθέντα ὑπὸ Πτολεμαίου σημεία, ἀλλὰ καὶ ἄλλα κατ’ ἄλλας διεθύνσεις.

Ἀλλὰ διατί οἱ Γάλλοι καταμετρήσαντες ἀναλογικῶς τὸ τέταρτον τοῦ μεγίστου κύκλου τῆς γῆς, ἦτοι τὰς 90^ο μοίρας δὲν ἀνελόγησαν τὸ μήκος τοῦ ποδὸς τὸ παρ’ αὐτοῖς ἐν χρήσει, ἀλλὰ ἐποίησαν νέον μέτρον; διότι ὁ παλαιὸς γαλλικὸς ποὺς δὲν ἐμπεριείχετο εἰς ἀκέραιον ἀριθμὸν εἰς μίαν μοίραν, ἀλλὰ κλασματικῶς· διότι ἀναλογεῖ μία μοῖρα ἐμπεριέχουσα γαλλ. πὸδ. 342,049 1)3, ἐνῶ ὁ ποὺς τῶν Ἑλλήνων ἐμπεριέχεται 360,000.

Ὅ δ’ ἀποκλειστικῶς ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους εἶνε ἡ εἰσαγωγή πρώτην φοράν εἰς τὴν Εὐρώπην τοῦ δεκαδικοῦ μετρικοῦ συστήματος, τὸ ὅποιον λίαν διευκολύνει τοὺς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς. Οἱ Γάλλοι τὸ εἰσήγαγον ἐν Ἑσθῶνῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ

ἐφεύρον· διότι καὶ τοῦτο τὸ δεκαδικὸν σύστημα πρὸ ἀμνημονεύ-
των χρόνων ὑπάρχει ἐν χρήσει εἰς τὴν Κίναν, καὶ ἐν μεγαλειτέρα
ἐκτάσει· ἐπειδὴ οὐ μόνον τὸ μετρικὸν σύστημα ἔχουσι δεκαδικόν,
ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον τοῦ χρόνου· διότι τὸ ἡμερονύκτιον διαιροῦν εἰς
100 μέρη, ἅπερ καλοῦσι Κῆς, ἕκαστον τούτων εἰς δέκα, καὶ καθεστῆς.

Καθὼς λοιπὸν τὸ μέτρον τῶν Γάλλων εὐρίσκεται πάντοτε
ὑπὸ πᾶσαν ἀνατροπὴν τῆς γῆς, οὕτω καὶ ὁ ἑλληνικὸς ποῦς· διότι
ἀμφότερα βασίζονται εἰς γεωδαισιακὰς καὶ ἀστρονομικὰς γραμμάς.
— Φέρ' εἶδομεν νῦν ἐν περιλήψει τὸν μεταξὺ τούτων λόγον· διότι
καὶ τοῦτο χρήσιμον ἔσεται πρὸς πολλὰ.

Ὁ ἑλληνικὸς ποῦς = 0,30,703 . . . μέτρον γαλλικοῦ,
κατὰ τὸν ἐν Βατικανῷ ῥωμαϊκῷ πόδα.

Ὁ ἑλληνικὸς ποῦς = 0,30,864 . . . κατὰ τὰς κατα-
μετρήσεις τῆς μοίρας ὑπὸ τῶν Γάλλων (κατὰ τὸ μέτρον).

ΓΥΙΕΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ

ΠΕΡΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Περὶ κτηνοτροφίας, περὶ οἰκημάτων ἢ ζωοστα-
σιῶν καὶ περὶ σταύλων.

Ὁ κτηνοτρόφος πρῶτον πάντων ὀφείλει νὰ φροντίσῃ περὶ
Βουστασιῶν, Ἴπποστασιῶν, Ποιμνοστασιῶν, Χειροστασιῶν, Ὀ-
νιθίων, Περιστερείων καὶ διαφόρων παραπηγμάτων, ἀναγκαί-
ων πρὸς τοποθέτησιν διαφόρων πραγμάτων καὶ τροφῶν.

Ἴνα δὲ τις σχηματίσῃ καλὸν ζωοστάσιον, πρέπει νὰ λάβῃ
ὑπ' ὄψιν τὴν θέσιν, τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕδωρ καὶ τὸ εὐξερὸν αὐτοῦ.

Ἡ θέσις τοῦ ζωοστασίου πρέπει νὰ κεῖται εἰς ὑψηλὸν καὶ
ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος. Τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ θύρας δύο,
τὴν μὲν ἀνατολικήν, τὴν δὲ μεσημβρινήν· παράθυρα δὲ ἀνάλογα
τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ, τοις μὲν πρὸς ἀνατ· τὰ δὲ πρὸς
δυσμὰς, ἵνα διευκολύνεται τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης. Αἱ θύραι πρέ-
πει νὰ ἔχωσι δύο φύλλα καὶ διάφραγμα σιδήρεον ἢ ξύλινον· τὰ
δὲ παράθυρα νὰ ἔχωσιν ὕλους (ντσάμια) ἢ καννάβειον ὕφασμα.

Ἡ εὐρύτης (πλάτος, μῆκος καὶ ὕψος) τοῦ ζωοστασίου πρέ-
πει νὰ ἦν ἀνάλογος πρὸς τὴν πληθὺν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ζώων.
Τὸ ἔδαφος λιθόστρωτον ἢ πλινθόστρωτον καὶ ὀλίγον κεκλιμένον,
ἵνα φεύγῃσι τὰ ὕδα καὶ νὰ μὴ μὲνη ὑγρασία, ἥτις μεγάλως βλά-
πτει τὰ ζῷα. Αἱ ἐν τῷ ζωοστασίῳ μένουσαι ἀκαθαρσίαι πρέπει

νὰ καθαρίζονται συνεχῶς, καὶ τὰ παράθυρα νὰ ἀνοίγουνται ὅταν
τὰ ζῷα ἐξέρχονται.

Αἱ φάτναι συμφέρει νὰ μὴ ἐγγίζωσιν εἰς τὸν τοίχον, ἀλλὰ
νὰ ἦν μακρὰν ἢ μία τις ἀλλῆς καὶ δικτυωταί, ὥστε νὰ πίπτῃ
ἡ τοῦ ἀχύρου καὶ τῶν ἄλλων χόρτων κόβις, ἥτις μένουσα πολὺ
βλάπτει τὰ ζῷα.

Τὰ ζῷα δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεται ὁ κτηνοτρόφος εἰς παι-
δάρια καὶ ἀπίστους ἢ ἀσπλάγγητους ὑπηρέτας. Ἡ τροφή τῶν ζῷ-
ων πρέπει νὰ ἦν τακτικὴ, καθαρὰ, κατὰλλήλος, ἀνάλογος τοῦ
σκοποῦ, δι' ὃν τρέφονται, καὶ ἀνάλογος τοῦ μεγέθους καὶ τῆς
ἐργασίας, ἣν ἐκτελεῖ ἕκαστον, καὶ ἥτις δὲν πρέπει νὰ ἦν ὑπερ-
βολικὴ, ἵνα μὴ καταβάλλεται ταχέως.

Τὰ ζῷα τρέφονται δι' ἀχύρων, κριθῆς, βρόμης, κυάμων,
ξηρῶν χόρτων, φύλλων, ραφανίδων, γουλιῶν, γεωμήλων καὶ ἄλ-
λων νωπῶν φυτῶν, τὰ ὅποια ὁ κτηνοτρόφος κόπτει καὶ ἀναμι-
γνύει μετὰ τοῦ ἀχύρου, τῆς βρόμης, τῶν ὄσπριων καὶ σιτωδῶν
παντὸς εἶδους, ἅτινα συντελοῦσιν εἰς τὴν ὕειαν καὶ εὐσαρκίαν
τούτων.

Τὸ πότισμα, ἥτοι τὸ ὕδωρ, ἐπίσης πρέπει νὰ ἦν καθαρὸν,
καὶ νὰ χορηγῆται τακτικῶς, ὅταν τὰ ζῷα δὲν ἦν ἰδρωμένα ἢ
κουρασμένα ἀπὸ τὸν δρόμον ἢ τὴν ἐργασίαν.

Ἡ καθαριότης τῶν ζώων πρέπει νὰ ἦν πάντοτε εἰς καλὴν
κατάστασιν, ἥτοι ὁ ζωκόμος πρέπει νὰ καθαρίζῃ τὸ τῆμα τοῦ
ζῷου ἐκ τῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ τοῦ κνιροῦ διὰ προστριβῆς ἢ διὰ
τῆς ξυστρίδος, νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας καὶ ὄλον τὸ σῶμα, καιροῦ
συγχωροῦντος καὶ νὰ καθαρίζῃ τοὺς ὄνυχας.

Περὶ προφυλάξεως τῆς ἐπιμεξείας τῶν νέων ζώων.

Τρία τινὰ ὀφείλει νὰ προσέξῃ ὁ ζωκόμος ἢ κτηνοτρόφος.

α.) Νὰ μὴ ἀφήνῃ νὰ πλησιάζωσι πολὺ ἐνωρίς τὰ ἄρρῆνα εἰς
τὰ θήλας, καὶ τ' ἀνάπαλιν, διότι πολὺ ταχέως ἀποκάμνουσι,
καθιστάμενα ὀλιγοχρόνια.

β.) Νὰ μὴ προσδιορίζῃ ἓνα μόνον βοῦν ἐπὶ πολλῶν ἀγε-
λάδων, ἢ ἓνα κριὸν ἐπὶ πολλῶν ἀμνάδων, διότι τὰ ἐκ τούτων
προερχόμενα γίνονται μικρὸσωμα καὶ ἀδύνατα. καὶ

γ.) Νὰ μὴ ἀποκόπτωσι τὰ νεογνά αὐτῶν πρὸ τοῦ πέμπτου
μηνῆς, διότι καὶ τοῦτο κωλύει τὴν ταχείαν καὶ εὐρωστον ἀνάπτυξιν.

Περὶ ἐκλογῆς ἢ γνωρισμάτων τῶν ἀγελάδων
καὶ βοῶν.

Τὰ τῶν καλῶν ζώων γνωρίσματα εἰνε πολλὰ καὶ διάφορα.

Ἐνταῦθα ἄνω σσημειοῦμεν τὰ γενικώτερα, συνήθετα καὶ τὰ πλέον εὐμνημόνευτα.

Ἐκ τῶν ἀγελάδων ὁ κτηνοτρόφος πρέπει νὰ ἐκλέγῃ ἐκείνας, αἵτινες ἔχουσι μικρὰν κεφαλὴν, ζωηροὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπιμήκεις καὶ λεπτοὺς πόδας καὶ μηροὺς, χαλτὴν σιμὴν (μαζευμένην), καὶ πκέλη πλατέα καὶ εὐρέα.

Ἐκ τῶν ἀρρένων βοῶν πρέπει νὰ ἐκλέγῃ ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι χονδρὰ ὀστά, πλατὺ μεταπον, εὐρὸ στήθος, σαρκώδη λαιμὸν καὶ μέγα πρόσωπον. Ἀμφότερα δὲ τὰ γένη πρέπει νὰ θηλαζοσι πέντε τοῦλάχιστον μῆνας, ἀλλὰ τακτικῶς, ἵνα μὴ βλάπτηται ἡ υγεία τῆς μητρός. Ἐάν τις θέλῃ νὰ εὐνοῦχῆσῃ τινὰ τούτων, δὲν πρέπει νὰ πράξῃ τοῦτο πρὸ τῆς 20 τοῦ μηνός.

Ἀμφότερα τὰ γένη δὲν πρέπει ν' ἀποσπῆλονται εἰς βοσκήν πρὶν ἢ συμπληρώσωσι τὸ ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν, οὐδὲ νὰ τρέφονται ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ διὰ χλοροῦ χόρτου, διότι καθίστανται ἀδύνατα νὰ τρέφονται διὰ ζυμωμένων ἀλεύρων καὶ γεωμῆλων μεμιγμένων μὲ πίτυρα. Ὅταν δὲ ὑπερῆωσι τὸ ἔτος νὰ ὀδηγῶνται εἰς βοσκήν. Ὅταν ὁμοίως ᾖνε ψυχρὰ ἡμέρα, πρέπει νὰ ἐξέρχονται, ἀφοῦ ὑψώθῃ ὁ ἥλιος, καὶ νὰ ἐπανέρχονται εἰς τὸ ζωοστάσιον πρὸ τῆς δύσεως. Ἐάν δὲ τρέφονται διὰ σφαγῆν, δὲν πρέπει νὰ ἐξέρχονται τοῦ ζωοστασίου, ἀλλὰ μένοντα ἐν αὐτῷ νὰ τρέφονται διὰ ζυμωμένων ἀλεύρων πρὸς πάρχυσιν.

Τὰ εἰς λόφους καὶ στεγνὰς γαίας βλαστάνοντα χόρτα, καὶ εἰς τὸ γένος τῶν σιτηρῶν ἀνήκοντα, εἶνε τὰ κατάλληλότερα πρὸς τροφήν τῶν βοῶν· τὰ δὲ βλαστάνοντα εἰς χαμηλὰς καὶ ὑγρὰς πεδιάδας καὶ ἀνήκοντα εἰς ἄλλο γένος φυτῶν, παρέχουσι μὲν εἰς τὰς ἀγελάδας πολὺ γάλα, ἀλλὰ δὲν εἶνε καλῆς ποιότητος.

Τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς ὀρίζει ὁ κτηνοτρόφος δι' ἕκαστον ζῶον ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, τῆς ἐξουσίας, τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ εἶδους τοῦ ζῴου. Ὅπως ὁμοίως καὶ ἂν ἔχη ἡ τροφή πρέπει νὰ ᾖνε ἀρκούσα καὶ νὰ δίδεται τρεῖς τῆς ἡμέρας τακτικῶς, ἤτοι τὴν πρωτάν, τὴν μεσημβριάν καὶ τὴν ἑσπέραν. Ἐάν ὁμοίως ταῦτα ἐξέρχονται εἰς βοσκήν ἢ ἐποία πρέπει νὰ ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἐν τρίτον. Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐνταῦθα, ὡς προείπομεν, ὅτι ἅπαντα μὲν, ἰδίως δὲ τὰ ἐργατικά ζῴα (βόες, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι) δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύονται εἰς παιδας καὶ ὑπερέτας σκληροὺς, οἵτινες κτυπῶσι ταῦτα ἀνηλεῶς, τρυπῶσι διὰ τοῦ κέντρου (βαυκέντρου) ὅταν γεωργῶσι δὲν τὰ περιποιῶνται προσεκτικῶς, δὲν τὰ καθαρίζουσι, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ φέρονται πρὸς ταῦτα ὡς τύραννοι.